

Eidesgaard: Signar á Brúnni skakaði mangan mann, men hevði grein í sínum máli:

Tjóðveldið hevur givið teimum borgarligu kreftunum frítt spæl

—Orðingar um privatiseringar, umsetilgheit, orðini um, at hin einstaki skal syrgja fyri sínum egna lívi og síni egnu heilsu - og sínum egna aldurdómi, eru týðilig tekin um, at ætlanin er at føra borgarligan politikk. Tí her verður onki sagt um eina felags skyldu at hjálpa og stuðla teimum veikastu, segði Jóannes Eidesgaard, formaður í Javnaðarflokkinum, tá ið ólavssøkurøðan hjá lögmanni var til viðgerðar

Sum vera man var tað við stórum spenningsi, at fólkur partur av Føroya stórksetti seg at lýða á lögmanróðuna á ólavssøku.

Hetta var fyrsta lögmanróðan hjá nývalda lögmanni, og hetta var fyrsta politiska útmeldingin frá nýggja samgonguni, tá sæð verður burtur frá sjálvum samgonguskjalinum.

Men kanska serliga spennandi var tað, tí henda samgongan fegin vil prýða seg við heitinum ein sjálvstýrissamgonga, og síðan sjálvstýrislandstýrið frá 1962 til 1966 er henda ikki roynd.

Fyrst havi eg hug at taka fram sjálva uppsetingina av røðuni.

Hon er greið við fyrst einum samandrætti og síðan einum meira nágreiniligum parti fyri at enda við einum löglista, sum enn tá hevur eina tíðarásætting við, um nær tey ymsu málini verða framlögð.

Megnar landsstýrið at halda seg til henda lista og tíðarásættingarnar, so vil tað geva eitt meira samanhangandi tingarbeiði, og tað má sigast at vera eitt framstig.

Signar skakaði

Tað hevur kanska sínar

— Hvussu verður tað ið fullveldið hevur skorið eina milliárd burturav okkara figgjarorku - og fiskiskapurin tá svikur? Skulu tá pensjónir og aðrar almannaveitingar og heilsuverkið eisini skerjast samsvarandi, spurdi Jóannes Eidesgaard

orsøkir, at lögmanróðan er so lítið ítøkilig í ár.

Rættiliga nógv mál, eisini stórmál, verða bert leysliga umrødd uttan at peikað verður á eina beinleiðis ítøkiliga ætlan við politikk-inum.

Hetta ger so sjálvandi tað, at andstøðan fær eitt sindur torført við at gera viðmerkingar, tá støðan hjá samgonguni ikki er greið.

Taka vit tann partin burturúr, sum ber heitið "Sjálvstýrismál", so kundi restin eins væl verið orðað av undanfarna samgongu, sum veruliga var ein borgarlig samgonga.

Í tí vanligu floksbýtinum á tí hagsjónarliga listanum, so hevur Tjóðveldisflokkurin verið settur vinstrumegin miðjuna, men undir valstríðnum hoyrdu vit ein framstandandi tjóðveldismann, sum nú er landsstýrismáður í skúla- og mentamáluum siga, at flokkurin lá frá høggu og inn ímóti miðjuni.

Hesi orð skakaðu mangan mann, tá tey vórðu søgd, men í dag má sigast, at maðurin hevði grein í sínum máli.

Orðingar sum privatiseringar, meira umsetilgheit, hin einstaki skal fyrst og fremst taka ábyrgd av egnum lívi og egnari heilsu, hin einstaki hevur skyldu í størri mun at tryggja sín ald-

urdóm bera týðiligt prógv um, at her er ætlanin at reka borgarligan politikk.

Ongastaðni verður nevnt nakað um eina felags skyldu til at hjálpa og stuðla teimum veikastu mentu í okkara samfelag, tvørturímóti.

So meðan tjóðveldismenn hava kastað seg yvir sjálvstýrismál, fáa borgarligu krefturnar í samgonguni, og tær eru sterkar, friar teymar til at seta tann borgarliga politikkinn í kortið.

Men ikki bert fáa teir friar teymar til at seta út í kortið, tí hvønn einasta dag kunnu teir í friði og náðum stýra borgarligt, meðan Tjóðveldisflokkurin arbeidir við sínum fullveldisætlanum.

Um hesar eiga fulla undirtøku í samgonguni, er kanska eisini ívasamt, men tað fer so tíðin at visa.

Hvat fer nú at henda?

Í blaðsamrøðu við Sosialin leygardagin sigur lögmaður um marknámálið, at hann kann víska okkum um, at tað er við at henda nakað, men tað má ikki forspillast við einum almennum kjaki.

Men í lögmanróðuni sigur sami lögmaður, at ongin fundur hevur verið síðan septembur 1997, og at landsstýrið nú kannar, hvat býr undir boðskapinum frá bretsku stjórnini, sum er komin fram ymsastaðni.

Men als einki sigur lögmaður um, hvat nú fer at henda.

Undanfarni lögmaður heitti á danska forsætismálaráðharran um at taka málið upp á politiskt stíg.

Vit vita eisini, at Poul Nyrup hevur nevnt málið fyri sínum bretsku starvsbróðuri Tony Blair.

Men Anfinn Kallsberg hevur sagt, at hann fyrst vil seta seg inn í málið fyri síðan at finna út, hvat gerast skal.

Í hesum sambandi hevur samráðingaleiðarin verið í Føroyum, men hvørki lögting ella uttanlandsnevnd vita meira frá hesum máli at segja.

Tað kann væl vera, at eitt alment kjak kann forspilla málið fyri at brúka lögmanans egna orð, men lögting og uttanlandsnevnd hava eisini um neyðugt skyldu til at kunna viðgera eitt mál í trúnaði, um tað er neyðugt.

Og fyri at eingin ivi skal vera, so kann lögmaður vera visur í, at júst hetta mál verður tingsins stóra áhuga.

Ivast um olju og ES

Tað verður ikki sagt beinleiðis, at samgongan er samd um eina EBS- líknað skipan við ES, men nevndin, undanfarna landsstýrið setti, er liðug, og tí kundi tað verið hóskaðt at

spurt, um hetta verður kósinn mótvegis ES, sum nýggja samgongan ynskir sær? Eisini kundi í hesum sambandi oljumálaráðharrin verið spurður, hvønn tyding ein EBS- skipan hevði fingið fyri ein møgulegan føroyskan oljupolitikk? Hvønn tyding vil ES-oljuderektiv- id tá fáa?

Eisini vildi eg fegin hoyrt, hvørja støðu landsstýrismáðurin í oljumáluum og samgongan hava til spurningin um oljuútgerðarhavin, tí tað varð jú sagt, at spurningurin skuldi viðgerast í samgonguni?

Hava vist stóran vilja

Tað er gleðiligt at hoyra, at tað nú gongur betur hjá føroysku kommununum, hóast ein triðingur av kommunalu figgjarætlanunum fara til rentur og avdrátt.

Eisini vil eg siga, at tað hevur verið áhugavert at eygleiðt tann vilja, sum føroyskar kommunur hava havt fyri at finna eina loysn á skuldarspurninginum.

Serliga áhugavert hevur verið at sæð tað samhalds- festi, sum tær hava víst, sum undanfarna landsstýrið tíverri ikki tók fyri fult.

Tí fari eg at spyrja, hvat lögmaður ætlar, tá hann sigur, at ongantíð ov skjótt má ein loysn finnast á kommunuskuldini? Somuleiðis vil eg spyrja, hvat høgðs- pring-

sippið verður í tí kommunalu samanleggingarlóginum?

Verður talan um at leggja kommunurnar saman við tvang ella sjálvboðnar?

Hevði hjálpt nógv upp á støðuna

Tað er somuleiðis at fegnast um, at búskaparligi vøksturinn í hagtlunum er so týðilgur.

Lyklatólini í føroyskum búskapi eru rættiliga góð, bæði hvat handils- og gjalds- javna viðvikur.

Lønargjaldingarnar eru í vøkstri, men serliga áhugavert er at síggja, at lønargjaldingarnar í fiskivørudnaðinum er vaksnar 11% eftir at hava fallið í fjør.

Men framvegis verður nógvur fiskur útfluttur óvirkadur, hóast fyrsti ársfjórðingur er nakað minni í ár enn í fjør.

Sambært búskaparfrøðingarnar minskar hesin útflutningur almikið um faktorintøkurnar, sum vit fáa burtur úr fiskivinnuni sum heild.

Og givið er, at varð henda stóra mongd virkað meira ella minni í Føroyum, so hevði hetta hjálpt nógv upp á støðuna við arbeiðsloysinum.

Oftast er bert talan um kanska tveir persónar, sum fáast við henda útflutning, tó uttan at hetta gevur størvegis inntøkur til kommunu og land.

Mugu taka í egnan barm

Herfyri var ein fiskekeyp- ari í fjølmiðlunum og segði, at ein høgðsorsøk til hesa støðu við tí óvirkada fiskinum var vánaliga sambandið, sum vit hava við útland.

Men her mugu so politikkarar taka í egnan barm, tí politiskt hevur man tikið stig til at forverja hetta samband, tá Sjálvstýrisflokkurin so glaðbeintur kvetti høgðsið av Skotlandssiglingini.

Vit mugu ansa okkum

A fundi við uttanlandsnevndina upplýsti figgjar- málaráðharrin, at av yvirskotinum á figgjarlóginum fyri 1997 upp á 150 mió. kr. stavaðu tær 134 mió. kr. frá Føroya Banka.

Vert er at geva gættur, at orsøkin til bankans góða úrslit er afturføring av ov stórar avseting, sum bankin gjørdi í 1993, og at hesin peningur var læntur peningur. V.ø.o. er høgðs- parturin av yvirskotinum figgjaður við lántøku til landskassan.

So tað er rætt, tá ið sagt